

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
75105 Uppsala

Handläggare
Tom Petersson

Telefon
0704250277

www.uu.se
tom.petersson@uu.se

REMISSVAR

2024-03-12 Dnr UFV 2024/270

Utbildningsdepartementet
U2024/00153

Promemorian Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor, ssk avsnitt 7.3, 7.4 och 8.3

Ärendebeskrivning

Den 25 januari 2024 remitterade Utbildningsdepartementet promemorian *Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor*. Avseende avsnitten 7.3, 7.4 och 8.3 ska remissvaren avlämnas senast 21 mars 2024.

Detta yttrande avser frågorna om Försvarshögskolan bör ges i uppdrag att genomföra kompetensutvecklande insatser (avsnitt 7.3), om regeringen bör utreda hur en stödfunktion kan etableras (avsnitt 7.4) och om regeringen i vissa fall bör besluta om säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass av rektorer och styrelseordförande (avsnitt 8.3).

Ärendet har beretts av rektor i samråd med konsistoriet och konsistoriets ordförande.

Sammanfattning

Uppsala universitet har ingen erinran mot förslaget i 7.3 med de förbehåll och motiveringar som lämnas nedan.

Uppsala universitet avvisar förslaget i 7.4 med de motiveringar som lämnas nedan.

Uppsala universitet har ingen erinran mot förslaget i 8.3 med de förbehåll och motiveringar som lämnas nedan.

Generella synpunkter

Oberoende universitet och högskolor är en grundpelare i en demokrati. Det förutsätter såväl institutionell som akademisk frihet från politisk styrning. I den akademiska frihet som de svenska lärosätena har, ingår att ta ett ansvar för verksamhetens alla delar, inklusive ett systematiskt och kvalitativt säkerhetsarbete.

Som universitetet påpekat i sitt tidigare remissyttrande över avsnitten 7.1 och 7.2 i promemorian är det angeläget att inte strategiska uppgifter och ansvar sammanblandas med det operativa inom lärosätena. Det skulle

REMISSVAR

2024-03-12 Dnr UFV 2024/270

innebära risk för urholkning av den akademiska friheten och det kollegiala inflytandet.

Utredningen aktualiserar frågan om styrning av svenska lärosäten. Uppsala universitet ifrågasätter från principiella utgångspunkter att den typ av förslag som lämnas i utredningen regleras genom förordningar, vilka med lätthet kan ändras av regeringen. Utvecklingen i många länder i och utanför Europa antyder en ökad politisk styrning med åtföljande allvarliga inskränkningar i den akademiska friheten. Utredningen aktualiserar därför även behovet av att en statlig utredning tillsätts med uppdrag att göra en total översyn av lärosätenas ställning och vad som lämpligen bör regleras på grundlags-, lag- eller förordningsnivå. Den översyn som presenterats i SOU 2023:12 vad gäller hur domstolarnas ställning och roll (SOU 2023:12) kan tjäna som förebild. Uppsala universitet vill i sammanhanget hänvisa till vad som anförts i Budgetunderlaget 2024-2027 där universitetet efterlyser en ny associationsform för lärosätena.

Förslag 7.3 Försvarshögskolan bör ges i uppdrag att genomföra kompetensutvecklande insatser

Uppsala universitet har ingen erinran mot förslaget att Försvarshögskolan bör ges i uppdrag att erbjuda ett antal kompetensutvecklande insatser.

Det är dock av yttersta vikt att hänsyn tas till att vissa lärosäten, däribland Uppsala universitet, redan har byggt upp organisation, kompetens och erfarenhet av säkerhetsfrågor och inte ska belastas ekonomiskt eller på andra sätt av ett nytt system.

Uppsala universitet kan med fördel dela med sig av kunskapen, kompetensen och erfarenheten av systematiskt säkerhetsarbete till andra svenska lärosäten. Därmed kan Uppsala universitet fungera som en regional nod för hantering av vissa säkerhetsfrågor, i likhet med till exempel hur vi utför tjänster och ger rådgivning åt andra lärosäten i frågor kring innovationsstöd.

Utbildningen i och introduktionen till ett grundläggande säkerhetsarbete bör ske inom respektive lärosäte. Uppsala universitet utbildar och informerar idag konsistoriet om myndighetens säkerhetsarbete. Säkerhetsskyddschefen bör inte bara säkerhetspröva rektor utan också utbilda lärosätets styrelse.

Försvarshögskolan bör uppdras att bidra med relevant utbildningsmaterial, såsom sker idag. Den digitala utbildningen i Grunder säkerhetsskydd (ca 45 min) är fullt tillräcklig för att som styrelsemedlem erhålla en övergripande kunskap och förståelse i frågan.

REMISSVAR

2024-03-12 Dnr UFV 2024/270

Förslag 7.4. Regeringen bör utreda hur en stödfunktion kan etableras

Uppsala universitet avvisar förslaget att en utredning tillsätts med uppdrag att undersöka hur en stödfunktion kan etableras.

Omständigheterna kring hur en nationell stödfunktion kan organiseras och vilka uppdrag den kan ges är i nuläget för osäkra för att Uppsala universitet ska kunna stödja förslaget. Framst handlar det om lärosätenas rådgivning, autonomi och ansvar för verksamhetens *alla* delar. Det systematiska säkerhetsarbetet och bedömningen av specifika säkerhetsrisker måste ske utifrån särskilt god kunskap om och förståelse för de enskilda lärosätena. Det finns en överhängande risk för att det byggs upp ett nationellt system av riktlinjer och kontrollinstanser som kommer att verka kraftigt kostnadsdrivande och skapa betydande administration utan att säkerhetsarbetet förbättras i den riktning som krävs på kort och lång sikt.

Avgörande för en sådan förbättring är istället att de enskilda lärosätena ges förutsättningar och resurser för att utveckla ett anpassningsbart och flexibelt säkerhetsarbete. Kontroll och tillsyn kan erhållas genom att uppdrag om systematiskt och högkvalitativt säkerhetsarbete ges i regleringsbrev.

Statens ekonomiska resurser ska inte läggas på ett trögrörligt och likriktande nationellt system som inte i tillräcklig omfattning tar hänsyn till att de enskilda lärosätenas förutsättningar varierar starkt.

Förslag 8.3 Regeringen bör i vissa fall besluta om säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass av rektorer och styrelseordförande

Uppsala universitet har ingen erinran mot förslaget.

En snabbare handläggning av säkerhetsklassning är nödvändig.